

МЕЂУОПШТИНСКИ ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ
MEĐUOPĆINSKI ZAVOD ZA ZAŠTITU SPOMENIKA KULTURE SUBOTICA
KOZSÉGKÖZI MŰEMLÉKVÉDELMI INTÉZET SZABADKA
MEĐUOPĆINSKI ZAVOD ZA ZAŠTITU SPOMENIKA KULTURE SUBATICA
THE INTERMUNICIPAL INSTITUTE FOR THE PROTECTION OF CULTURAL MONUMENTS SUBOTICA

Број:

393-2/12

Датум:

15.5.2024.

Број:
Дана 09 -09- 2024 20 год.
СУБОТИЦА, Трг Републике 16

Наручилац: Градска управа - Секретаријат за грађевинарство

Предмет: Мишљење за Плана генералне регулације за насеље Горњи Таванкут

Израђивач: Међуопштински завод за заштиту споменика културе Суботица

Стручни тим: Др Неда Мирковић-Марић, археолог конзерватор

Др Леда Шилинг, етнолог конзерватор саветник

МИА Обрад Јанчић, архитекта

I. УВОД

На основу захтева бр. 393-1/12 од 17.04.2024. године подносиоца ЈП Завод за управљање путевима, урбанистичко планирање и становање, урађени су услови за заштиту непокретних културних добара за потребе израде Плана генералне регулације за насеље Горњи Таванкут.

Основ за израду Плана је Одлука о изради Плана генералне регулације за насеље Горњи Таванкут .

Одлуком о изради просторног плана утврђена је оквирна граница обухвата Плана генералне регулације

На простору који обухвата План генералне регулације утврђене су мере заштите за добра под претходном заштитом. На основу анализе и валоризације утврђене су споменичке вредности урбаних и физичких структура из чега су резултиране смернице (услови чувања, одржавања и коришћења) за заштиту и даљи процес планирања. Смернице дефинисане овим елаборатом, према Закону о културним добрима, постаће обавеза за имаоце културног добра и корисника простора, а у спровођењу планова уређења и развоја насеља смернице ће се спроводити путем мера техничке заштите појединачно за сваки објекат или простор, израђених од стране надлежног Завода за заштиту споменика културе, а у складу са Законом о културним добрима.

Унутар простора обухваћеног Плана генералне регулације утврђени су, у складу са Законом о културним добрима, простор и објекти који чине идентитет насеља и усмеравају њихов будући развој.

II. МЕРЕ ЗА ЗАШТИТУ УРБАНИХ И ФИЗИЧКИХ СТРУКТУРА

1.0 НЕПОКРЕТНА КУЛТУРНА ДОБРА (НКД)

Нема

2.0 АРХЕОЛОГИЈА

У обухвату Плана генералне регулације насеља Горњи Таванкут нема утврђених археолошких налазишта.

МЕРЕ ЗАШТИТЕ ЗА АРХЕОЛОШКЕ ЛОКАЛИТЕТЕ И НАЛАЗИШТА

- Претходна заштита археолошких локалитета (евидентираних и неевидентираних) односно археолошког подручја, је трајна, по члану 32. Закона о културном наслеђу ("Сл. Гласник РС", број 129/21).
- Забрањено је неовлашћено прикупљање површинског археолошког материјала.
- Ако се у току извођења радова наиђе на археолошка налазишта или на археолошке предмете, извођач радова је дужан да одмах, без одлагања прекине радове и обавести надлежни Завод за заштиту споменика културе и да преузме мере да се налаз не уништи и не оштети и да се сачува на месту и у положају у коме је откривен (чл. 109. Закона о културним добрима ("Службени гласник РС", бр. 71/94, 52/11 - др. закони, 99/11 - др. закон, 6/20 - др. закон и 35/21 - др. закон).
- Обавеза инвеститора је, да у складу са чланом 110. Закона о културним добрима ("Службени гласник РС", бр. 71/94, 52/11 - др. закони, 99/11 - др. закон, 6/20 - др. закон и 35/21 - др. закон), обезбеди средства за заштитна археолошка ископавања на подручју на коме се током извођења радова наиђе на археолошки локалитет, након чега може несметано да изврши реализацију пројекта.

3.0 ДОБРА КОЈА УЖИВАЈУ ПРЕТХОДНУ ЗАШТИТУ

1. Капела св. Ане – к.п. 7375
2. Газдашка кућа – к.п. 9445

Мере заштите за споменике културе:

- 1) Очување оригиналног хоризонталног и вертикалног габарита, примењених материјала, конструктивног склопа;
- 2) Очување основних вредности функционалног склопа и ентеријера (декоративног молераја, мобилијара и сл.);
- 3) Очување или рестаурација изворног изгледа, стилских карактеристика, декоративних елемената и аутентичног колорита објеката;
- 4) На овим објектима се не дозвољава надоградња, али је дозвољено осавремењивање објеката у циљу бољег коришћења што подразумева следеће интервенције, које се морају извести уз услове и под надзором надлежне установе заштите:

а) Увођење савремених инсталација, под условом да не наруше ентеријерске вредности објекта;

б) Уређење поткровља могуће је искључиво у постојећем габариту крова, са приступом из постојећег степенишног простора или неке друге просторије највише етаже, али само у случају да се тиме не нарушава изворно функционално решење објекта. Осветљење остварити путем кровних прозора оријентисаних према дворишном простору, а према уличном делу могуће је отварање само кровних прозора у равни крова и то само ако се тиме не нарушава естетика и склад изворног изгледа објекта. Ове интервенције могуће су искључиво уз сагласност и према условима надлежне установе заштите, као и из претходно решених имовинско правних односа корисника.

Изузетак чине историјске сакралне грађевине, гробнице и сл. код њих није предвиђено уређење поткровља;

в) Уређење подрума се дозвољава у случају да се тиме не нарушавају основне вредности објекта и његова стабилност; извршити претходна испитивања тла и носеће конструкције објекта у случају спуштања нивелете пода; обавезна је израда елабората заштите суседних објеката; приступ подруму је могуће остварити из постојећег степенишног простора, из друге просторије или из дворишта, али само ако се тиме не нарушавају стабилност и вредности објекта;

г) Остале интервенције (отварање портала, излога) могуће су само у дворишним деловима објекта и то само ако се на тај начин не нарушавају основне вредности здања, стилске карактеристике, пропорцијски односи и др. Изузетке чине историјски сакрални објекти;

д) Дворишни делови изузетно могу бити дограђени и то до висине уличног габарита објекта, једино ако је изворним решењем остављена могућност за дворишну доградњу. Дворишне доградње јединствено решити за читаву парцелу како би се остварила јединствена естетска целина. Изузетке чине слободностојећи објекти, историјски сакрални објекти код којих се дворишне доградње искључују;

ђ) Отварање портала и излога могуће је на уличним фасадама објеката само у случају рестаурације изворног изгледа објекта;

5) Портали, излози и прозори могу бити израђени искључиво од дрвета, а забрањује се употреба ПВЦ и алуминијумске столарије;

6) Слободностојећи објекти се не могу дограђивати, а на парцелама се не дозвољава изградња нових објеката;

7) Остали објекти на парцели не подлежу режиму главног објекта, решавају се у складу са валоризацијом, али тако да не угрозе главни објекат. Накнадно дограђени неестетски делови грађевине и неадекватни помоћни објекти са парцеле и из окружења се уклањају. Дворишни простор у свему ускладити са главним (уличним) објектом;

8) Могућа је промена намене, с тим да нове функције морају бити примерене архитектури, постојећем функционалном и конструктивном склопу објекта;

9) Рекламе, клима уређаји, табле са именима значајних личности које су живееле у тим зградама, осветљење и др. на фасадама могу се поставити само према условима надлежног Завода за заштиту споменика културе;

10) Обавезно пре приступања радовима извршити претходне истраживачке радове, што подразумева истраживање изворне документације и историјата објекта, утврђивање свих фаза у изградњи објекта, испитивање стабилности здања, састава и квалитета материјала, анализе влаге и соли, како би се утврдили узроци оштећења објекта. На основу резултата ових истраживачких радова се опредељује за приступ радовима, технологији и одабиру материјала;

11) Сви одабрани материјали морају да задовољавају високе захтеве, морају да имају атесте, дефинисане техничке карактеристике добијене на основу испитивања, морају бити квалитетни, паропропусни, трајни, и да по карактеристикама одговарају изворним односно постојећим материјалима на објекту. Квалитетан завршни слој треба да има што већу порозност, а при томе што већу водоодбојност. Високи степен проласка водене паре из зида у атмосферу је једна од најпожељнијих особина примењених завршних фасадних материјала. Неопходна је постојаност малтера на механичке ударе (поготово у пределу сокле) и постојаност боје на механичке додире;

12) Парцијална колористичка решења само за део фасаде, увек морају бити усклађена са осталим делом фасадног платна, морају бити идентична, како би се остварила јединствена целина;

13) Сви радови треба да се изведу према претходно прибављеним условима надлежног завода за заштиту споменика културе.

4.0 ГРОБЉА

У Горњем Таванкуту постоји једно гробље у улици Вермешког краја. На територији самог гробља се налази дрвени звоник и два велика крижа.

На гробљу има више репрезентативних гробница, које треба посебно валоризовати. Пожељно би било истражити гробље и сачувати гробнице у којима почивају значајне личности из историје Горњег Таванкута.

МЕРЕ ЗАШТИТЕ ЗА ГРОБЉА

Посебним актом треба одредити који се надгробни споменци чувају трајно:

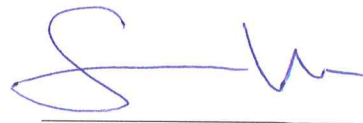
- због личности покојника
 - према естетици споменика
 - због старости споменика.
-

5.0 КРАЈПУТАШИ

1. „Јосо Лебовић“ крст 1918 к.п. 7189
2. Крст испред капеле Св. Ане, 30.10.2001. к.п. 7375

МЕРЕ ЗАШТИТЕ ЗА КРСТОВЕ КРАЈПУТАШЕ

- Очувати на оригиналном месту;
- очување изворног изгледа и аутентичних натписа;
- редовно одржавање и чишћење свих споменика и обнављање текста на њима;
- обезбеђење видљивости и приступа споменицима;
- хортикултурно и партерно уређење и одржавање простора око свих крајпуташа.

Балаж Сич, директор

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА

Капела Св. Ане

Газдашка кућа

Крст Јосо Лебовић крст – 1918.

Крст испред капеле Св. Ане – 2001.

